

PROSAs Delegeretforsamling 2000

Udtalelse

PROSA siger nej til software-patenter

Der er for tiden overvejelser om at tillade patenter på software (programmel) i Europa. Diskussion foregår såvel i Danmark som i EU og det Europæiske patent samarbejde. Dette sker efter at det i årtier har været reglen i Danmark, at software ikke kan patenteres.

Hvorfor ikke software-patenter

Det samfundsmæssige argument for patenter er at det vil skabe en øget innovation - til glæde for hele samfundet. IT branchen har uden software patenter - gennemløbet en enestående hurtig udvikling gennem de sidste 60 år. Erfaringerne fra USA tyder ikke på, at software patenter har nogen betydning for investeringerne i forskning og udvikling.

Der eksisterer allerede i dag milliarder af linier kildetekst og millioner af programmer (software) i verden som resultat af den hastige IT-udvikling. Dette betyder, at ingen kan overskue om der eksisterer såkaldt prior art på området (dvs. at det software som der ønskes patent på ikke er ny). Dette vil medføre et stort problem med patenter som dækker allerede eksisterende (men ikke publiceret) software med samme funktionalitet. Dette vil kunne medføre et kaos af juridiske undersøgelser og retsager, og betyde at virksomheder risikerer at skulle betale patentafgifter for software som eksisterede før patentet blev afleveret (eller godkendt).

For PROSA's medlemmer betyder dette potentielt, at der fremover skal bruges tid på undersøge om der er eksisterende patenter på et givet område - tid som tages fra den tid som findes til udviklingen.

Der er mange eksempler fra USA på, at patentmyndigheder ikke kan vurdere opfindelseshøjden på et forslag til softwarepatent. Vi er derfor bekymrede for at få en syndflod af trivielle software patenter som kun medfører spild af tid med juristeri.

De lange gyldighedsperioder for patenter passer ikke sammen med den hurtige tekniske udvikling indenfor software område. Internettet som vi kender det nu, var således aldrig blevet en realitet uden eksistensen af frie og åbne standarder. Vi ser i USA eksempler på hvorledes patenter er begyndt at begrænse internetudviklingen - og at dette er begyndt at skabe politisk bekymring.

Et patentsystem for software vil favorisere store virksomheder med de nødvendige juri-

diske og administrative ressourcer - og hæmme etableringen af små innovative virksomheder i branchen. En stor virksomhed vil således kunne tvinge mindre konkurrenter i knæ ved at indlede retsager om patentkrænkelser.

Free software/Open source

Dette er et særligt stort problem i forbindelse med udvikling af software efter den såkaldte 'Free software' (også kaldet 'Open source') model. Eksempler på denne type software er Linux operativsystemet og APACHE webserveren. Denne type software har været en væsentlig drivkraft i den hurtige udvikling af Internettet - og udgør nu et egentligt alternativ til de kommercielle software produkter. Problemet her er at dette software udvikles af frivillige programmører over hele verden (via Internettet) - og uden at bidragsyderne til projekterne modtager betaling for dette. Da 'Free software' projekter således ikke har indtægter, er de derfor særligt følsomme overfor (trusler om) retssager om patentkrænkelser. Dette er alene, efter PROSA's opfattelse, tilstrækkelig grund til ikke at kunne støtte indførelsen af software patenter i Danmark (Europa).

Nej til software patenter

PROSA er bekymret for, at ønsket om at indføre software patenter ikke skyldes et ønske om at fremme innovationen, men ønsker om skabe nye handelsvarer for dominerende virksomheder i branchen - og arbejde til advokater og patentrådgivere.

Kildetekst kan allerede i dag beskyttes af ophavsret, forudsat at det som værk har en tilstrækkelig værkshøjde (ikke er trivielt). På denne baggrund kan de afledte binære versioner også beskyttes af ophavsret - 'copyright'. Denne beskyttelse - som dækker det primære element i et software produkt - mener PROSA udgør en tilstrækkelig beskyttelse.

Derfor siger PROSA nej til software patenter.

Baggrund for udtalelsen:

Software patenter er et paradoks

Grundlaget for software er (forretnings) ideer og algoritmer. Der er i Danmark enighed om at (forretnings) ideer og algoritmer ikke skal kunne patenteres.

På dette grundlag af ideer og algoritmer gennemføres der en udviklingsproces for at lave software. Denne proces indeholder typisk en analyse fase, en design fase og en konstruktions fase. Resultatet af disse processer er et software produkt i form af kildetekst. Kildeteksten er den formelle specifikation af behandlingsreglerne i software produktet. Denne kildetekst er nøgleelementet i et software produkt - og det element som programmørerne (for IT virksomheder) bruger deres ressourcer til at udvikle og forbedre. Programrettelser foretages i praksis altid i kildeteksten.

De såkaldte binære versioner af programmerne produceres derefter - på grundlag af kildeteksten - via en automatiseret og trivial proces kaldet oversættelse. Denne oversættelse producerer, med den samme oversættelse og den samme kilde-tekst, altid den samme binære version af programmet.

For en lang række af programtyper gælder det faktisk, at der ikke findes en binær version - kildeteksten benyttes direkte hver gang programmet skal afvikles.

På denne baggrund er det paradoksalt, at den binære version af programmet (der betragtes som „teknisk“ i patentlovens forstand af fortalerne for patenter) kan patenteres, mens kildeteksten til det samme program altså ikke kan patenteres. Dette sker på trods af at den binære version produceres med en automatiseret og trivial proces, som altid skaber det samme resultat. Det er ligeledes paradoksalt, at programmer der udføres direkte ud fra sin kildetekst således tilsyneladende ikke kan patenteres.